

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 46/ SIJEČANJ 2019.

U ovom broju:

Važnost razvoja Hrvatskih željeznica

Europski parlament usvojio stroge preporuke za ispitivanje i autorizaciju pesticida u EU-u

Europska komisija pozdravlja mišljenje ECHA-e o zabrani mikroplastike

MANIFEST ZELENIH: Borba za održivu i pravednu budućnost

Plan za budućnost svemirske politike je nastavak ulaganja

Ukidanje sezonskog pomicanja sata u Europskoj uniji

Vijesti iz Europskog parlamenta

SADRŽAJ:

3 Uvodna riječ

4 Plenarna sjednica Europskog parlamenta

6 Europski parlament usvojio stroge preporuke za ispitivanje i autorizaciju pesticida u EU-u

7 Europska komisija pozdravlja mišljenje ECHA-e o zabrani mikroplastike

8 MANIFEST ZELENIH: Borba za održivu i pravednu budućnost

11 Plan za budućnost svemirske politike je nastavak ulaganja

12 Komisija predstavlja dokument za razmatranje o održivosti Europske unije do 2030.

14 Ukidanje sezonskog pomicanja sata u Europskoj uniji

16 Važnost razvoja Hrvatskih željeznica

20 Vijesti iz Europskog parlamenta

Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca
Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
tel.: +385 1 233 85 67
ISSN 1849-6059

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec
Izvršna urednica: Tanja Poša

Uredništvo: Matea Klarić, Mislav Mihaljević,
Riki Pahlić, Uroš-Valentino Saraja, Nataša Vistrička

Fotografija na naslovnici: "© Europska unija 2018 -
Europski parlament"

KONTAKTI UREDA

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
Tel.: +385 (0)1 233 8567
Fax.: +385 (0)1 230 6112
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

Ured u Splitu:

E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

www.davor-skrlec.eu

UVODNA RIJEČ

Drage čitateljice i čitatelji,

na prvoj ovogodišnjoj plenarnoj sjednici Europskog parlamenta usvojili smo izvješće Posebnog odbora za postupak Unije za odobravanje pesticida Europskog parlamenta (PEST) koje poziva na javni pristup cjelovitim studijama agrokemijske industrije kako bi se omogućilo pravodobno nezavisno ispitivanje i zaustavljanje sukoba interesa u postupku odobravanja potencijalno štetnih kemikalija. Nacionalne vlade država članica i Europska komisija trebaju učiniti proces autorizacije pesticida u Europskoj uniji transparentnijim, donositi odluke na temelju nezavisnih studija, ojačati okolišne i zdravstvene procjene pesticida te ponovno ispitati glifosat na rizike od nastanka raka. U okviru prve europske strategije za plastiku, na zahtjev Europske komisije, Europska agencija za kemikalije (ECHA) ocijenila je zdravstvene i ekološke rizike koje predstavlja namjerno dodana mikroplastika te je zaključila da bi njena zabrana na EU razini bila opravdana. Mikroplastika ima širok raspon potrošačkih i profesionalnih primje-

na u više sektora. Koriste se u kozmetičkim proizvodima, deterdžentima i proizvodima za održavanje, bojama, tintama i premazima, građevinskim materijalima i medicinskim proizvodima, kao i u drugim proizvodima koji se koriste u poljoprivredi i hortikulturi, te u sektoru nafte i plina. Ukoliko se u konačnici ovaj prijedlog i usvoji, ograničenje bi moglo rezultirati smanjenjem čestica mikroplastike za oko 400 tisuća tona tijekom 20 godina.

Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,

Davor Škrlec

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'D Škrlec'.

PLENARNA SJEDNICA EUROPSKOG PARLAMENTA

(14. -17. siječnja)

EUROPSKI SOCIJALNI FOND+

Europski socijalni fond je najstariji financijski instrument EU-a osnovan s ciljem smanjivanja razlika u životnom standardu država članica. Novčana sredstva iz fonda namijenjena su zapošljavanju i mobilnosti radne snage, promicanju socijalne uključenosti te borbi protiv siromaštva. Zbog pojednostavljenja, veće fleksibilnosti i administrativnog rasterećenja, naglašena je potreba stvaranja novog Europskog socijalnog fonda+, uz povećanje njegova financiranja unutar višegodišnjeg proračunskog okvira (2021.-2027.). ESF+ je tako rezultat spajanja postojećeg fonda s Inicijativom za zapošljavanje mladih, Fondom europske pomoći za najpotrebitije, Programom Europske Unije za zapošljavanje i socijalne inicijative te Europskim programom za zdravlje. S tim u vezi, predviđen je niz mjera kojima će ovako transformirani fond nastaviti djelovati na području obrazovanja te promicanja socijalne uključenosti i zapošljavanja. Prvenstveno, poticat će se projekti otvaranja novih radnih mjesta za mlade i pomoći za beskućnike. Tome u prilog ide i odluka da minimalno tri posto novčanih sredstva iz fonda bude osigurano za najugroženije. Uz to, naglašena je i važnost borbe protiv diskriminacije te promicanje socioekonomske integracije mar-

Zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec

ginaliziranih zajednica, kao što su Romi. Podrška je dana i iskorjenjivanju energetske siromaštva te promicanju energetske učinkovitosti među ugroženim kućanstvima. S obzirom na naše težnje usmjerene Europi čvrstih socijalnih prava, odlučio sam podržati ovaj prijedlog preobrazbe Europskog socijalnog fonda.

AUTONOMNA VOŽNJA U EUROPSKOM PROMETU

Sustav mobilnosti kakav poznajemo, uključujući sve oblike prometa, doživljava velike promjene. Budućnost predstavlja digitalno upravljani promet koji će povećati sigurnost svih sudionika, imati manji utjecaj na okoliš te biti dostupniji svima. Izvješće ističe potrebu za daljnjim radom na razvoju automatiziranih vozila kojima bi se smanjio problem ljudske pogreške odgovorne za nesreće u prometu. Ono također naglašava i potrebu

rješavanja problema prometne zagušenosti. Uz navedeno, napredak automatiziranih vozila podrazumijeva i potencijal za jačanje konkurentnosti europske industrije i poduzeća u prometnom sektoru i izvan njega. Jedan od ciljeva je i pojačana inkluzivnost osoba s invaliditetom ili smanjene pokretljivosti. U uvjetima autonomne vožnje, doći će do stvaranja velike količine podataka koji će biti prikupljeni i preneseni od strane automatiziranih vozila pa je ključno da ti podaci pripadaju vozačima i korisnicima u skladu s Općom uredbom o zaštiti podataka, a ne proizvođačima. Pitanje odgovornosti u slučaju nesreće rješavat će sustavi za snimanje podataka. Zbog promicanja istraživanja, obrazovanja i osposobljavanja sa svrhom bolje prilagodbe automatiziranih vozila u europski promet, odlučio sam podržati ovaj izvještaj.

RAVNOPRAVNOST SPOLOVA I POLITIKE OPOREZIVANJA U EUROPSKOJ UNIJI

Ravnopravnost spolova jedna je od temeljnih vrijednosti i ciljeva Europske unije. Usprkos tome, rodne razlike u zapošljavanju, prihodima, neplaćenom radu, siromaštvu i bogatstvu i dalje su prisutne. Porezni zakoni i porezne politike imaju i alokativni i distribucijski učinak na ravnopravnost spolova, a dosad se nisu adekvatno uzimali u obzir od strane donositelja politika na nacionalnoj razini, kao ni na razini EU-a. Iako je većina država članica EU-a ukinule porezne propise koji implicitno razlikuju muškarce i žene, porezni sustavi i odluke fiskalne politike različito utječu na žene i muškarce. Izvješće poziva Komisiju da podrži ravnopravnost spolova u svim poreznim politikama te izradi konkretne smjernice i preporuke državama članicama. Jedan od ciljeva jest i osigurati uvjete kako se ne bi pojavile nove inicijative kojima se povećavaju rodne razlike u prihodima na tržištu i prihodima nakon oporezivanja. Uz to, države članice se potiče na izuzeće od oporezivanja osnovnih dobara kao što su higijenski proizvodi za žene te proizvodi za njegu djece, starijih osoba ili osoba s invaliditetom. S obzirom na to da je rodna nejednakost prisutna diljem EU-a, primjenu mjera za suzbijanje neravnopravnosti smatram izrazito bitnim. Slijedom toga, odlučio sam podržati ovo izvješće.

POSEBNE ODREDBE ZA CILJ „EUROPSKA TERITORIJALNA SURADNJA“ (INTERREG)

Program Europske teritorijalne suradnje (ETC) glavni je instrument kohezijske politike i kao takvom cilj mu je poticati međusobno razumijevanje, suradnju te uklanjanje graničnih prepreka unutar Europske unije. Iako je posljednjih desetljeća ETC uspio približiti Europu, u aktualnim okolnostima smanjenja kohezijske politike i teritorijalne suradnje, bitno je njegovo daljnje jačanje. U vezi s tim, predviđene su promjene u strukturi ETC-a kojima bi se tradicionalnim područjima suradnje (prekogranična, transnacionalna i međuregionalna) dodale dvije nove - jedna posvećena najudaljenijim regijama te druga fokusirana na međuregionalnu suradnju na području inovacija. Paket nove generacije poznat je pod nazivom Interreg. Ovim prijedlogom, Parlament se nije složio s prijedlogom Komisije za smanjenje INTERREG omotnice. Naprotiv, naglašena je potreba za većim izdvajanjima. Vraćanje pomorskog dijela pod prekograničnu suradnju, povećanje stope sufinansiranja i predfinanciranja, osigurano N+3 pravilo kojim zemlja članica ima dodatne tri godine za povlačenje sredstava nakon one u kojoj je projekt odobren, ključni su koraci programa. U vezi s tim, za izgradnju povjerenja između građana i institucija s doprinosom prekograničnoj suradnji, bitno je jačanje fonda za male projekte koji omogućuje pojednostavljene opcije troškova za lokalna i civilna društva.

Slijedom svega navedenog odlučio sam podržati ovaj prijedlog.

PROGRAM IINVESTEU

Unatoč sve boljoj gospodarskoj klimi, Europskoj uniji potrebno je još više ulaganja. Povećanje ulaganja, ali i rast stope zaposlenosti u EU-u, poticanje poduzetništva te ekonomska, teritorijalna i socijalna kohezija, neki su od ciljeva novog InvestEU programa. Objedinjavanjem svih financijskih instrumenata proračuna EU-a, InvestEU program osim samog fonda InvestEU, uključivat će i InvestEU savjetodavni centar te InvestEU portal, što će zamijeniti sadašnji Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) uspostavljen nakon financijske krize. Ovim prijedlogom, traži se povećanje jamstava iz proračuna EU-a na 40.8 milijardi eura, u tekućim cijenama, kako bi se mobiliziralo više od 698 milijardi eura investicija diljem EU-a. Bitno je i da se naglasak stavlja na bolju zaštitu klime, najmanje 40% cjelokupne financijske omotnice programa InvestEU bilo bi namijenjeno klimatskim ciljevima. Prostor se otvara i razvitku energetskih projekata i socijalnih poduzeća, a ključno je uvođenje delegiranog akta za formalizaciju smjernica o održivosti kojeg se proširuje na sve politike gdje je on moguć. S obzirom na to da je InvestEU usmjeren prema financiranju održive infrastrukture, istraživanja, inovacija i digitalizacije, malih i srednjih poduzeća te društvenih ulaganja i vještina, odlučio sam podržati ovaj prijedlog.

Europski parlament usvojio stroge preporuke za ispitivanje i autorizaciju pesticida u EU-u

Nacionalne vlade država članica i Europska komisija trebaju učiniti proces autorizacije pesticida u Europskoj uniji transparentnijim, donositi odluke na temelju nezavisnih studija, ojačati okolišne i zdravstvene procjene pesticida te ponovno ispitati **glifosat** na rizike od nastanka raka, poručuju zastupnici u Europskom parlamentu koji su 16. siječnja velikom većinom usvojili izvješće Posebnog odbora za postupak Unije za odobravanje pesticida Europskog parlamenta (PEST).

Usvojeno izvješće poziva na javni pristup cjelovitim studijama agrokemijske industrije kako bi se omogućilo pravodobno nezavisno ispitivanje i zaustavljanje sukoba interesa u postupku odobravanja potencijalno štetnih kemikalija.

Posebni odbor uspostavljen u ožujku prošle godine trebao je istražiti postupak koji je doveo do produljenja dozvole za glifosat u Europskoj uniji na još pet godina. Zastupnik Zelenih/ESS-a i član Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Davor Škrlec komentira:

“Postupak odobravanja pesticida treba se temeljito reformirati, a studije naručene od strane agroindustrije ne smiju završiti sakrivene u ladicama. Posebni odbor nije mogao riješiti kontroverzu oko kancerogenosti glifosata i zbog toga je zatražio sustavni pregled svih relevantnih studija. Sljedeći krug odluka o tome hoće li se zabraniti glifosat s naših polja bit će 2022. godine. Svaka buduća odluka o glifosatu treba u potpunosti razmotriti nezavisne znanstvene studije te osigurati ob-

jektivno i transparentno donošenje odluka o rizicima od nastanka raka i prijetnjama bioraznolikosti koje takvo korištenje uzrokuje.”

Nova otkrića: Obnova glifosata dogodila se pod utjecajem agrokemijske industrije

Zastupnici Zelenih/ESS-a predstavili su u utorak nove dokaze o uključenosti kemijske industrije u postupak autorizacije opasnih tvari kao što je glifosat. Na zahtjev zastupnika u Europskom parlamentu, stručnjaci Stefan Weber i Helmut Burtscher-Schaden detaljno su opisali opseg plagiranja od strane njemačkog Federalnog instituta za procjenu rizika (BfR) u vezi procjene zahtjeva za obnovu doz-

vole za glifosat koji su podnijeli proizvođači, uključujući Monsanto. Njemačka, koja je prije sedam godina imenovana državom izvjestiteljicom EU-a za procjenu, putem BfR-a kršila je pravo EU-a koje zahtijeva neovisnost i objektivnost takvih procjena.

“Javno zdravlje ne smije biti ugroženo samo da bi kemijska industrija mogla ostvariti dobit. Izuzetno je zabrinjavajuće vidjeti da je do 50% nekih poglavlja procjene njemačkog regulatora napisao Monsanto. Kroz ovu neprihvatljivu praksu BfR-a nezavisna znanstvena istraživanja pokazuju kako su kancerogeni učinci uklonjeni i nisu uzeti u obzir te nedostaju procjene koje upozoravaju na opasnosti od glifosata.”

Europska komisija pozdravlja mišljenje ECHA-e o zabrani mikroplastike

U okviru prve europske strategije za plastiku, na zahtjev Europske komisije, Europska agencija za kemikalije (ECHA) ocijenila je zdravstvene i ekološke rizike koje predstavlja namjerno dodana **mikroplastika** te je zaključila da bi zabrana spomenutog na EU razini bila opravdana.

Europska agencija za kemikalije (ECHA) objavila je 30. siječnja dokumentaciju o zabrani unutar REACH uredbe ciljajući namjerno dodanu mikroplastiku u proizvode, kako bi se spriječilo da u konačnici završi u okolišu.

Ovaj dosje razmatra dostupne znanstvene informacije o opasnostima mikroplastike, identificira njihovu uporabu i emisije te pokušava procijeniti rizike. Izrađen je na Komisijin zahtjev u kontekstu Strategije za plastiku te obuhvaća različite sektore, od kozmetičke industrije do poljoprivrede i graditeljstva.

Karmenu Vella, EU povjerenik za okoliš, pomorstvo i ribarstvo, izjavio je: "Drago mi je što rad na zabrani mikroplastike namjerno dodane u proizvode napreduje. EU je prva koja se bavi svim vrstama mikroplastike namjerno dodane u proizvode, a ne samo sitnim kuglicama mikroplastike koje se koriste u kozmetici. To je dio našeg sveobuhvatnog pristupa rješavanju mikroplastike, koja je potencijalno štetna za morski život, te koja ulazi u naš prehrambeni lanac, s još nepoznatim utjecajima na ljudsko zdravlje."

Elżbieta Bieńkowska, povjerenica za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo i mala i srednja poduzeća je dodala kako se EU obvezala na smanjenje mikroplastike, a ECH-ino istraživanje predstavlja bitan prvi korak u rješavanju mikroplastike koja se koristi u proizvodima. "Postoje alternative koje mogu zamijeniti mikroplastiku – potrebna nam je bliska suradnja s industrijom kako bi se postigla prava kružna ekonomija i po pitanju plastike", smatra Bieńkowska,

Mikroplastika u okviru zabrane ima širok raspon potrošačkih i profesionalnih primjena u više sektora. Koriste se u kozmetičkim proizvodima, deterdžentima i proizvodima za održavanje, bojama, tintama i premazima, građevinskim materijalima i medicinskim proizvodima, kao i u drugim proizvodima koji se koriste u poljoprivredi i

hortikulturi, te u sektoru nafte i plina.

Dosje o zabrani bit će pomno ispitan od strane Odbora za procjenu rizika i Odbora za socioekonomsku analizu (ECHA), kao i od strane Foruma za provedbu, uključujući javno savjetovanje u trajanju od 6 mjeseci. Sektori koji su pogođeni ovom zabranom bi trebali pazljivo pratiti proces i priložiti svoj doprinos javnoj raspravi. ECHA-ina odbori formulirat će svoja mišljenja i poslati ih Europskoj komisiji, što se očekuje u proljeće 2020. godine. Stoga je na Komisiji da predloži izmjene i dopune Uredbe REACH ukoliko predložena zabrana zadovoljava zakonske zahtjeve. Ukoliko se u konačnici ovaj prijedlog i usvoji, ograničenje bi moglo rezultirati smanjenjem emisija mikroplastike za oko 400 tisuća tona tijekom 20 godina.

MANIFEST ZELENIH: Borba za održivu i pravednu budućnost

Europski izbori su sve bliži te će europski građani **23.-26. svibnja** imati priliku odlučiti hoće li EU ići korak dalje prema boljoj budućnosti ili prema propasti.

Kako bismo izbjegli negativni scenarij, potrebno je odlučiti i izabrati promjenu. Glas za vrijednosti za koje se zalaže Klub zastupnika Zelenih/ESS-a jest glas za promjenu, glas koji odabire ne odustati od Europe, već je pretvoriti u ono što ona treba biti – unija nesebičnih interesa i zajedničke odgovornosti, unija socijalnog i ekonomskog napretka za sve njene građane. Sada je vrijeme da se to obećanje ispuni, sada je vrijeme za promjenu.

„U današnjem globaliziranom svijetu, nijedna država nije dovoljno jaka da sama riješi probleme s kojima se suočavamo kao društvo. Zajedno možemo preuzeti kontrolu gledajući u budućnost, a ne gradnjom zidova i osvrćući se na prošlost. Vodeći se Globalnim ciljevima održivog razvoja, nudimo putokaz za sve zemlje“, objasnila je Europska stranka Zelenih (EGP) u svom manifestu za 2019. godinu.

Naši potomci moraju naslijediti čist planet

Održivost okoliša nije luksuz, već potreba. Europa mora predvoditi put **klimatske akcije** poduzimajući sve potrebne korake da dogovor iz Pariza postane naša real-

nost, odnosno da se porast globalne temperature zadrži ispod 1.5°C. Odgovor na klimatsku krizu postoji, a krije se u obnovljivim izvorima energije. Moramo se u potpunosti prebaciti na obnovljivu energiju, ukinuti fosilnu i nuklearnu energiju, odnosno gurati prema ekonomiji nulte razine emisija do 2030. godine.

Što se tiče transporta, koji uvelike doprinosi trenutno nepovoljnoj klimatskoj situaciji, Klub zastupnika Zelenih/ESS-a se zalaže za gradnju održivog sustava prijevoza što zahtijeva ulaganje u željezničku infras-

trukturu, omogućavajući dostupnije i jeftinije vlakove, uključujući i brze te noćne linije. Nadalje, nakon 2030. godine nijedan novi automobil ne smije imati pogon na fosilna goriva, dok svi ostali oblici prijevoza (kamioni, laka gospodarska vozila, vlakovi, brodovi, avioni) moraju s vremenom postati vozila nultih emisija.

Kružna ekonomija je ključ prijelaza na održivu svijest i održivu ekonomiju. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a se stoga zalaže za zabranu plastike koja se ne može reciklirati, razvoj održivih alternativa, više cilje-

ve za recikliranje i ponovnu upotrebu, kao i za smanjenje bacanja hrane. Tisuće ljudi umire godišnje od onečišćujućih tvari u zraku, dok također bilježimo i značajan porast bolesti prouzrokovanih degradacijom okoliša i nezdravim načinom života. Kemikalije, hormoni, nitrati i mikroplastika u našem hranidbenom lancu znatno ugrožavaju naše zdravlje.

Također, europski porezni obveznici u budućnosti moraju podržavati isključivo zdravu hranu proizvedenu lokalno, a ne financirati agroindustriju koja uništava naša tla, bioraznolikost te drži monopol nad proizvodnjom hrane. Opasni pesticidi moraju biti zabranjeni što je prije moguće. Jednako tako, profit koji poljoprivrednici ostvaruju od europske poljoprivredne politike mora ovisiti o tome u kojoj količini čuvaju klimu, vodu, ulažu u dobrobit životinja, štite bioraznolikost te se suzdržavaju od upotrebe GMO-a.

Zajednički prosperitet u pravednoj ekonomiji i unija solidarnosti

Zeleni novi dogovor (Green New Deal) bi kanalizirao milijarde za održiva ulaganja i inovacije. Danas jedan na četiri Europljanina živi u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti – uključujući i 25 milijuna djece. Smanjenje siromaštva i borba protiv nejednakosti moraju biti kamen temeljac svake ekonomske i socijalne politike. Naši građani moraju imati osiguranu po-

štenu plaću, ostvarivanje EU prava te pristojne radne uvjete. Europsko okvirno zakonodavstvo mora osigurati, kroz Direktivu o minimalnom dohotku koju donosi sljedeći saziv Europskog parlamenta, da države članice jamče građanima pristojan minimalni dohodak, dok se Klub zastupnika Zelenih/ESS-a također zalaže za pravedno plaćeno bolovanje te roditeljski dopust u svim državama članicama.

U nekim državama je stopa nezaposlenosti mladih još uvijek visoka i do 40%. Europski program Garancija za mlade, koji mladim osobama obećava zaposlenje, nastavak obrazovanja, pripravništvo ili stažiranje u roku od četiri mjeseca nakon završetka obrazovanja, mora se provoditi mnogo učinkovitije. Jednako tako, program bi trebao postati obavezan za sve države članice, čime

bi se jamčila stabilnost, plaćanje i kvaliteta zapošljavanja kao primarni cilj. Porezni sustav može biti moćan alat za postizanje pravednosti i održivosti. Prečesto siromašni moraju plaćati u proporcionalnom smislu veće poreze od bogatih, jednako kao što je slučaj u proporcionalnosti s malim poduzećima i velikim kompanijama. Vrijeme je da Europa zatvori sve zakonske rupe koje dopuštaju izbjegavanje plaćanja poreza, ujednači „teren“ te pomogne financiranje prijeko potrebnih javnih ulaganja.

Moć ljudi te raznolika i feministička Europa

Demokracija, vladavina prava te ljudska prava se suočavaju s bezbroj izazova, kako u Europi, tako i izvan nje. Europska unija treba obavezujuće i sveobuhvatne mehanizme kojima će

regularno nadzirati stanje demokracije, pravo opozicija na izražavanje i djelovanje, vladavinu prava, slobodno novinarstvo te temeljna prava u svim državama članicama. Transparentnost EU institucija je neophodna za naše građane, dok nedostatak iste opravdava okrivljavanje Bruxellesa za sve nedaće koje se događaju. EU također mora zaštititi aktiviste, novinare i „zviždače“ koji otkrivaju skrivene informacije od javnog interesa. Ravnopravnost spolova je srce zelenih politika.

Klub zastupnika zelenih/ESS-a zahtijeva da pravo na pobačaj bude uključeno u Povelju EU-a o temeljnim pravima. Sve države članice moraju implementirati Istanbulsku konvenciju po prioritetnom postupku. Jednaka plaća za jednak rad mora postati europska stvarnost, kao i rodno balansirana zastupljenost u vladajućim strukturama. Trenutnom brzinom postizanja spomenutog, tek za 70 godina ćemo dostići jednake plaće muškaraca i žena, dok će biti potrebno 20 godine za postizanje jednake zastupljenosti

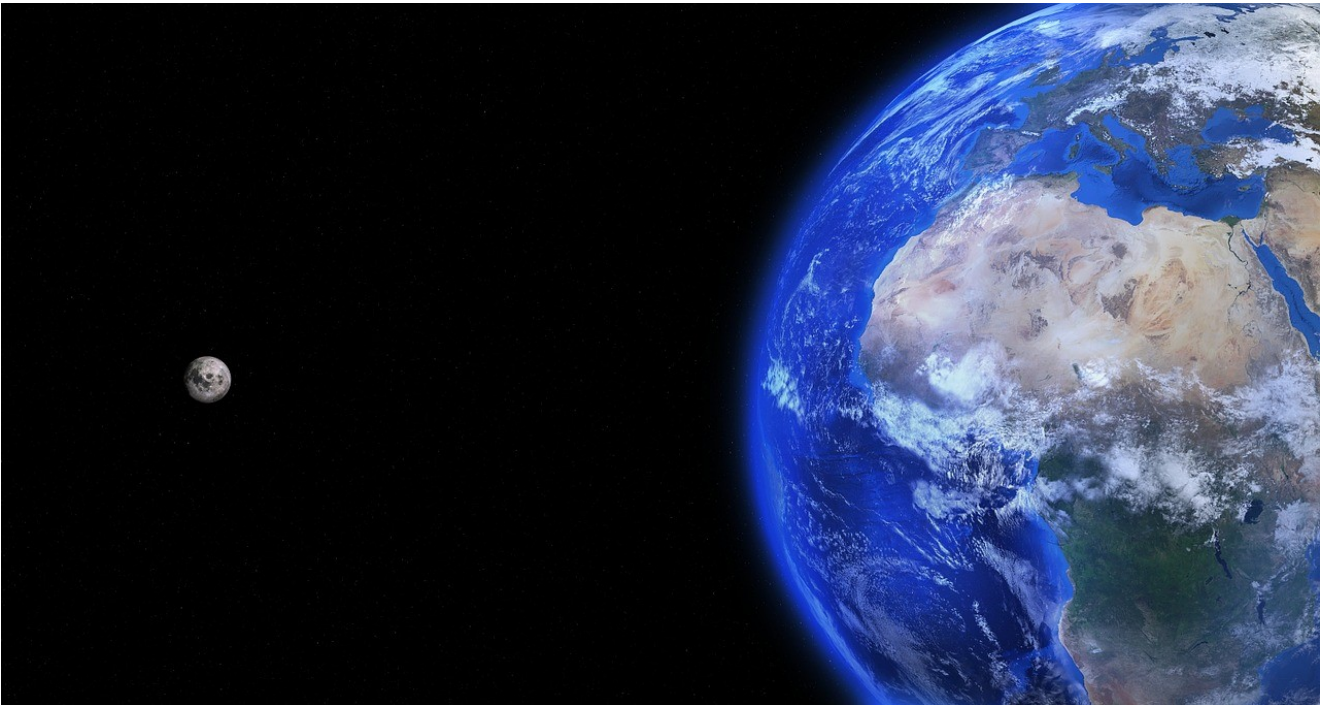
u vladajućim strukturama. Jednako tako, Klub zastupnika Zelenih/ESS-a zahtijeva priznavanje različitosti u svim svojim socijalnim politikama, stoga zahtijevaju i adresiranje te rješavanje problema diskriminacije i nasilja nad LGBTIQ pripadnicima. Pravo na azil za Klub zastupnika Zelenih/ESS-a nije uopće diskutabilno. Zahtijevaju politiku azila zasnovanu na solidarnosti i humanosti koja na pošten način osigurava podjelu obaveza i odgovornosti među svim državama članicama te ponovnu uspostavu misija spašavanja na moru. Europa mora stvoriti zajedničke standarde te zajednička pravila za mobilnost radne snage i migraciju. Europskoj uniji je potreban „update“. Štoviše, Europski parlament mora imati ovlasti iniciranja zakonodavstva te koristiti svoja prava suodlučivanja i nadzora u svim područjima. Izazovi s kojima se suočavamo u našoj svakodnevici su univerzalni i međusobno povezani, kako ističe Agenda 2030 za održivi razvoj, stoga je od izuzetne važnosti da Globalni ciljevi održivog razvoja budu implementirani u sve EU unutarne i vanjske politike.

Sada, više nego ikada, moramo djelovati. Zajedno moramo sagraditi demokratsku i uključivu Europu u kojoj prevladavaju socijalna pravednost i održivost okoliša. Trebamo Europu koja može izdržati globalnu odgovornost koju ima i koja ne ostavlja nikoga pozadi. Stoga, glasom na nadolazećim Europskim izborima glasamo za budućnost kakvu želimo.

Plan za budućnost svemirske politike je nastavak ulaganja

SAD ide na Mars, Kina ide na Mjesec - kamo ide Europa, zapitala se povjerenica Europske komisije za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo i mala i srednja poduzeća Elżbieta Bieńkowska na otvaranju 11. konferencije o Europskoj svemirskoj politici održanoj 22. i 23. siječnja u Bruxellesu.

Plan za budućnost svemirske politike podrazumijeva nastavak ulaganja. Zato su predstavnici Komisije i ovom prilikom ponovili prijedlog kojim se u sljedećem dugoročnom proračunskom razdoblju EU za razdoblje 2021.-2027., svemirskom sektor namjerava osigurati 16 milijardi eura. Time se želi osigurati kontinuitet postojećih svemirskih programa u kojima su razvijeni uspješni sustavi EGNOS, Galileo i Kopernik. S tim u vezi, naglašena je i potreba konkretnih prijedloga za svemirsku promidžbu te dobre koordinacije i sinergije između agencija,

vlada i kompanija. Autonomnim pristupom, strateškom i tehnološkom neovisnošću te osiguranim izvorima financiranja, Europa želi konkurirati, ali i surađivati sa zemljama liderima u svemirskim istraživanjima. Prošla je godina bila najuspješnija za europsku svemirsku politiku, istaknuo je potpredsjednik Europske Komisije Maroš Šefčović te naglasio kako ključ daljnjeg svemirskog uspjeha leži u preuzimanju rizika i većoj uključenosti privatnog sektora. Svemirski program u skladu je s nizom javnih politika i strateških prioriteta EU-a te može imati važnu ulogu u

suočavanju s novim izazovima poput klimatskih promjena, održivoga razvoja, kontrole granica, pomorskog nadzora i sigurnosti građana Europske unije.

Kao izvjestitelj Zelenih/ESS-a o prijedlogu Uredbe o uspostavljanju svemirskog programa Unije i Agencije Europske unije za svemirski program za razdoblje od 2021. do 2027. godine, Davor Škrlec, ističe važnost europskog svemirskog programa kao pokretača razvoja europske svemirske industrije, ali i kompletnog gospodarstva Europske unije.

Održivost: Komisija predstavlja dokument za razmatranje o održivijoj Europi do 2030.

U okviru rasprave o budućnosti Europe, pokrenute na temelju Komisijine Bijele knjige od 1. ožujka 2017., Komisija objavljuje dokument za razmatranje o održivoj Europi do 2030.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Ovaj dokument najavljen je kao nastavak mjera iznesenih u govoru predsjednika Junckera o stanju Unije iz 2017. i dio je čvrste obveze EU-a u pogledu ostvarivanja ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, uključujući Pariški sporazum o klimatskim promjenama.

Analizom niza izazova s kojima se Europa suočava i predstavljanjem mogućih scenarija za budućnost u dokumentu se nastoji fokusirati rasprava o najboljim rješenjima za postizanje tih ciljeva i doprinos

Europske unije njihovu ostvarenju do 2030. Na temelju rezultata ostvarenih u proteklih nekoliko godina, u tim scenarijima naglašava se da je potrebno učiniti više kako bi EU i svijet osigurali održivu budućnost za dobrobit građana.

Prvi potpredsjednik Komisije Frans Timmermans izjavio je: „Održivi razvoj započinje i završava s ljudima, a cilj nam je istovremeno osigurati održivosti i blagostanje našeg gospodarstva i društva. To činimo kako bismo očuvali svoj način života i unaprijedili živote svo-

je djece i unuka kada je riječ o jednakosti, zdravom prirodnom okolišu te uspješnom, zelenom i uključivom gospodarstvu. Naš je zadatak ništa manje nego očuvati naš planet za sve ljude. Europa u tome može i treba biti predvodnica.”

Tijekom godina EU je postao predvodnik u održivosti, uz najviše socijalne i ekološke standarde, te zagovara Pariški klimatski sporazum i inovativne koncepte kao što je kružno gospodarstvo. Od početka svojeg mandata Junckerova Komisija uključuje prioritete

održivog razvoja u sve svoje politike. Međutim, EU se kao i ostatak svijeta suočava sa složenim i promjenjivim izazovima koje je potrebno hitno riješiti, posebno u vezi sa svojim ekološkim dugom i klimatskim promjenama, demografskim promjenama, migracijama, nejednakošću, gospodarskom i socijalnom konvergencijom te pritiskom na javne financije. Nadalje, rastući izolacionizam i nacionalizam znak su da se previše Europljana ne osjeća dovoljno zaštićenima u svijetu koji se mijenja. Te nepobitne činjenice ne bi trebale izazivati strah, već nas potaknuti na djelovanje.

Predstavljeni dokument za razmatranje usredotočen je na temelje ključnih politika za prijelaz na održivost, što podrazumijeva prijelaz s linearnog na kružno gospodarstvo, ispravljanje neravnoteža u našem prehrambenom sustavu, te stvaranje energetskog, građevinskog i prometnog sektora koji će biti otporni na promjene u budućnosti. No moramo se pobrinuti da taj prijelaz bude pravedan i da nitko ne bude zapostavljen. U dokumentu se naglasak stavlja i na horizontalne čimbenike na kojima prijelaz na održivost treba počivati, a to su među ostalim obrazovanje, znanost, tehnologija, istraživanje, inovacije i digitalizacija; financije, određivanje cijena, oporezivanje i tržišno natjecanje; odgovorno poslovanje, društveno odgovorno poslovanje i novi poslovni modeli; otvorena trgovina utemeljena

na pravilima; upravljanje i osiguravanje usklađenosti politika na svim razinama. Dokument završava isticanjem važnosti utiranja puta za prijelaz na održivost na svjetskoj razini, s obzirom na to će naše politike imati samo ograničen učinak na planet ako drugi budu provodili suprotne.

U dokumentu se iznose tri scenarija za pokretanje rasprave o tome kako ostvariti ciljeve održivog razvoja u EU-u. Scenariji služe za ilustraciju kako bi se izložile različite ideje te potaknula rasprava i promišljanje o toj temi, a konačni ishod vjerojatno će biti kombinacija određenih elemenata svakog od njih. Ta su tri scenarija:

1. Sveobuhvatna strategija EU-a za ciljeve održivog razvoja kao vodilja djelovanja EU-a i njegovih država članica
2. Komisija nastavlja uključivati ciljeve održivog razvoja u sve relevantne politike EU-a, ali bez nametanja djelovanja na razini država članica
3. Stavljanje većeg naglaska na vanjsko djelovanje i konsolidacija postojeće ambicije u pogledu održivosti na razini EU-a.

Kontekst

Opća skupština Ujedinjenih naroda donijela je 25. rujna 2015. skup od 17 ciljeva održivog razvoja za iskorjenjivanje siromaštva, zaštitu planeta i osiguranje blagostanja za sve, kao dio novog Programa za

održivi razvoj do 2030. Svaki od tih 17 globalnih ciljeva ima posebne ciljeve (njih ukupno 169), koji se trebaju ostvariti do 2030., a EU je bio predvodnik u donošenju tog programa.

Komisija je kao odgovor na taj program 22. studenoga 2016. donijela Komunikaciju „Budući koraci za održivu europsku budućnost“, u kojoj su istaknute ključne politike EU-a za svaki od 17 ciljeva održivog razvoja i time pružen uvid u doprinos EU-a njihovu ostvarenju. Objavljeno je i kako deset prioriteta ove Komisije za razdoblje 2014. – 2019. pridonose globalnom programu do 2030. te je najavljeno pokretanje platforme na visokoj razini s više dionika pod predsjedanjem prvog potpredsjednika Fransa Timmermansa. Uloga te platforme bit će praćenje provedbe i razmjena najboljih praksi ciljeva održivog razvoja.

Predsjednik je 13. rujna 2017. u pismu namjere priloženom govoru o stanju Unije najavio dokument za razmatranje pod nazivom „Prema održivoj Europi do 2030.“ o daljnjim mjerama za provedbu ciljeva održivog razvoja, uključujući Pariški sporazum o klimatskim promjenama.

Dokument za razmatranje popraćen je nizom detaljnih priloga, u kojima se analizira uspješnost i nedavne mjere EU u pogledu ciljeva održivog razvoja. Priložen je i doprinos EU-ove platforme na visokoj razini s više dionika.

Izvor: Europska komisija

Ukidanje sezonskog pomicanja sata u Europskoj uniji

Iako je 2019. trebala biti zadnja godina kad bismo pomaknuli kazaljke, na prijedlog austrijskog predsjedništva EU-a iz prosinca prošle godine, prestanak sezonskog pomicanja sata ministri prometa sata odgodili su do 1. travnja 2021. godine.

Većina država članica Europske unije od sedamdesetih godina prošlog stoljeća sat pomiče dva puta godišnje. Kako bi iskoristivost dnevnog svijetla bila veća, a potrošnja električne energije manja, kazaljke bi se u proljeće pomicale za jedan sat unaprijed, a na jesen onda vratile sat unatrag.

S obzirom na brojne kritike da se radi o zastarjeloj praksi za kojom više nema potrebe,

Europska komisija je htjela ukinuti pomicanje sata, a odluku hoće li izabrati ljetno ili zimsko računanje vremena prepustiti državama članicama. S obzirom na to da se države članice još uvijek nisu odlučile hoće li primjenjivati ljetno ili zimsko računanje vremena, odbor Europskog parlamenta za turizam i promet 21. siječnja organizirao je radionicu na temu *Ukidanje sezonskog pomicanja sata u Europskoj uniji*. Stručnjaci iz prometnog, energetskeg i zdravstvenog sektora, odboru

su prezentirali neka od saznanja o sezonskom pomicanju sata.

Profesor sa Sveučilišta u Gdańsku Przemysław Borkowski smatra kako ukidanje sezonskog pomicanja sata neće imati značajniji utjecaj na prijevoz. Ipak, naglašava kako primjerice zrakoplovne kompanije traže dobru koordinaciju tj. da se eventualna promjena u računanju vremena dogovori i primjeni u isto vrijeme u svim državama članicama. U

suprotnom bi zbog narušenog rasporeda zračnog prometa moglo doći do novih, visokih troškova. Što se tiče regulacije na aerodromima, Borkowski je naglasio kako je dosad svako pomicanje sata zahtjevalo izmjenu slotova. Napuštanje takve prakse značilo bi jednu veliku relokaciju slotova koja bi onda izmijenila dolazna i odlazna vremena mnogih letova.

Cestovni prijevoznici smatraju kako bi prestanak pomicanja sata bio beznačajan iz poslovne perspektive. Ipak, oni strahuju od administrativne barijere do koje će doći ako države članice nekoordinirano donesu odluke o načinu računanja vremena. Što se tiče lanaca opskrbe, prestankom pomicanja sata došlo bi do nikakvih i blago pozitivnih učinaka, smatra Borkowski.

Prilagodbe noćnih smjena tako više ne bi bile potrebne no s obzirom na to da je do toga dolazilo dvaput godišnje, za industriju nije bilo od velike važnosti. U željezničkom prometu, ističe Borkowski, pomicanjem sata dosad je bio obuhvaćen manji broj vlakova koji bi uranili ili kasnili jedan sat ukoliko bi prometovali u to vrijeme. Ponekad bi se i zaustavljali na sat vremena no željeznički su prijevoznici u zadnje vrijeme to uglavnom izbjegavali. Pozitivan učinak prestanka pomicanja sata, trebao bi se vidjeti u koordinaciji vlakova što će najviše osjetiti putnici, istaknuo je Borkowski.

Prebacivanje dnevnog svjetla s jutarnjih sati (kada je rizik sudara manji) na večernje (kada je rizik sudara veći) znači povećanje sigurnosti na cesti, hipoteza je koju je odlučio provjeriti doktor Kiran Sarma sa Sveučilišta u Galwayu. U obzir je uzeo eksperiment iz sedamdesetih, proveden u UK i Irskoj dok je u tim zemljama ljetno računanje vremena bilo na snazi cijelu godinu.

Iako su podaci pokazali blago smanjenje broja prometnih nezgoda, Sarma je ukazao na upitnu valjanost tih rezultata u suvremenim uvjetima s obzirom na to da se radi o podacima starim pedeset godina koji u obzir ne uzimaju faktore kao što su razvoj prometne infrastrukture i slično. Uz to, studije provedene u nekoliko europskih država također su pokazale mješovite rezultate o utjecaju dnevne svjetlosti na sigurnost u prometu. Slijedom toga, Sarma je zaključio kako postojeća istraživanja o sigurnosti na cestama nisu dovoljno dobra da bi se na temelju njih donosila odluka treba li nastaviti s ljetnim računanjem vremena.

Konzultantska tvrtka ICF 2014.godine provela je studiju za Europsku komisiju kojoj je cilj bio predvidjeti posljedice za unutarnje tržište, poslovanje i građane ako primjena ljetnog vremena više ne bude usklađena. U skladu s time, potpredsjednik ICF-a, Andrew Jarvis napomenuo je kako su neke suvremene studije otkrile da ljetno računanje vremena štedi energiju u specifičnim

kontekstima, ali su sve nedavne strateške procjene tog pitanja zaključile da su dokazi o uštedi energije nejasni ili da su učinci, u najboljem slučaju mali. ICF se zato konzultirao i s drugim dionicima. Trinaest vlada država članica anketno je sugeriralo da ljetno računanje vremena rezultira malim smanjenjem potrošnje energije, ali uštedu nisu mogli izmjeriti. Poput Borkowskog, i Jarvis je naglasio kako bi nekoordinirane promjene kod računanja vremena mogle stvoriti probleme za neke organizacije energetskog sektora. Iz tog razloga, u zaključku studije ICF-a stoji kako bi trebalo misliti na usklađenost vremenskih promjena unutar EU, izbjegavajući tako zbunjenost i potencijalne troškove promjene.

Da ljetno računanje vremena može imati negativne posljedice na zdravlje, upozorio je doktor Dario Acuña Castroviejo s Biološkog Istraživačkog centra Sveučilišta u Granadi. Naglasio je kako ljudsko tijelo ne percipira prebacivanje dnevne svjetlosti te joj se ne prilagođava zbog čega dolazi disfunkcije u bioritmu, a posljedice mogu biti razvoj srčanih bolesti ili mentalnih poremećaja, problemi kod spavanja te javljanje depresije. Zato ljetno računanje vremena treba ukinuti i ne podupirati njegovu daljnju upotrebu, zaključio je Acuña Castroviejo.

Tekst: **Rebeka Lesac**

Važnost razvoja Hrvatskih željeznica

Krajnji je čas za stratešku odluku potrebe ubrzanog ulaganja u Hrvatske željeznice kako bi se zadržala postojeća znanja, te razvila i usvojila nova.

Autor: **Iva Slavica Ilić**, mag. ing. traff

Autor: Ivan Tuk

Oduvijek je kroz povijest željeznica imala važan značaj. Od prijevoza putnika i tereta, do važnog gospodarskog čimbenika. Danas, potisnuta, zanemarena i na neki način stjerana na same margine, počinje lagano dobivati važnost kroz jednu potpuno novu dimenziju i značaj, ništa manje bitan, ali pomalo za naše prilike još uvijek dosta neuobičajen, važan turistički sektor i kroz zaštitu okoliša, koja nam se neminovno nameće kao iznimno osjetljiva tema današnjice, od velikog značaja. Od simboličnih turis-

tičkih vlakića, dizajniranih za brži i uzbudljivi pregled određenog mjesta cestovnim pravcima, pa sve do turističkih vlakova, izvanrednih linija za sada samo na kraćim relacijama. Vožnja vlakom je oduvijek bila udobnija, konfornija, preglednija, bezbrižnija s više mogućnosti zabave; restorana i kafića te sanitarnom čvorom. Danas je to gotovo u potpunosti zamijenio cestovni promet. Vrijeme je učinilo svoje. Izostanak većih ulaganja u infrastrukturu, smanjena orijentiranost ka dodatnim organiziranim edukacijama i informiranosti,

ne samo u željezničkom sektoru, već općenito na ovom prostoru, a pogotovo u javnom sektoru. Potrebno je dotano ulaganje u unapređenje cjelokupne slike Hrvatskih željeznica. Sada je trenutak da se željeznica ponovo približi građanima, ali i korisnicima teretnih transportnih usluga, pogotovo kroz kombinirani prijevoz. Za Hrvatsku kao i za Hrvatske željeznice, ova godina je od iznimne važnosti jer EU institucije raspravljaju o proračunu Europske unije za razdoblje nakon 2020. godine, takozvanom višegodišnjem financijskom ok-

viru od 2021. do 2027. godine, koji će odrediti financijski okvir i budući oblik europskih programa koji će podržavati ulaganja u željezničke projekte putem Instrumenta za povezivanje (CEF) i Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF), odnosno podupiranje istraživanja i inovacija u željezničkom sektoru kroz okvirni program Obzor nakon 2020. godine.

Željeznica u funkciji zaštite okoliša

Istraživanja potvrđuju kako preko 90% zagađenja i nepovoljnih utjecaja na okoliš, proizlazi iz cestovnog prometa. Promet željeznicom je sigurniji, čišći i jeftiniji od cestovnog. Zaštita okoliša je od iznimne važnosti razvojnih strategija većine zemalja, stoga Europska unija u novoj prometnoj politici planira eksterne troškove prometa koji imaju negativni utjecaj na okoliš, prebaciti na grane prometa koje te troškove uzrokuju. To je prilika za grane koje na okoliš utječu s manjim stupnjem zagađenja, odnosno, jasno i logično je kako bi se sredstva preusmjerila na razvitak željeznice.

Novi oblik promicanja željezničkog prijevoza polako ulazi na vrata skupa s ranim promišljanjem o ciljevima i posljedicama za okoliš, te o dugoročnim i kumulativnim učincima za postizanje održivog razvoja kroz sve oblike očuvanja okoliša i održive energije. Nacionalne projekcije iznesene u okviru pripreme Energetske strategije predviđaju rast is-

puštanja stakleničkih plinova uzrokovanih prometnim sektorom.

Željeznica kao prometna grana najmanje nepovoljno utječe na okoliš, a pruža i dodatne mogućnosti preuzimanja prijevoza koji bi u budućnosti rasterećio cestovni promet, naročito u urbanim sredinama, multimodalnom prijevozom u kojem sudjeluje pomorski promet i promet na unutarnjim plovnim putovima, te cestovni promet u funkciji distribucije.

Važnost kombiniranog i integriranog prijevoza

Cjelokupan prostorni razvitak Republike Hrvatske i uključivanje u europske integracije ka učinkovitom i tehnološki razvijenom željezničkom sustavu koji bi željeznicu osposobio za ravnopravno i konkurentno sudjelovanje na europskom transportnom tržištu spada u osnovne strateške ciljeve. Ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš provodi se za željezničke pruge i željezničke terminale za kombinirani utovar i istovar tereta. Cestovna i željeznička infrastruktura nisu jednako razvijene u svim dijelovima Hrvatske, iako je u posljednjih nekoliko godina poprilično uloženo u izgradnju novih cesta, ozbiljnije ulaganje potrebno je kako u postojeću tako i u novu infrastrukturu. Posebno je potrebna bolja povezanost između obale i zaleđa.

Otvaranje nacionalnih teretnih i putničkih tržišta za prekograničnu konkurentnost, glavni je korak prema kreiranju integri-

ranoga europskog željezničkog područja i stvarnoga EU unutarnjeg tržišta za željeznicu. Veće tehničko usklađivanje željezničkih sustava i razvoj ključnih prekograničnih željezničkih pravaca, također će pomoći ukloniti prepreke za veću konkurentnost željezničkog sektora, zajedno s boljim vezama između EU i susjednih tržišta. Veća konkurentnost dovodi do više učinkovite i prema korisniku-orijentirane željeznice.

U najvećim gradovima na teritoriju Republike Hrvatske, u kojima postojeća željeznička mreža prolazi kroz veći broj gradskih naselja, postoje mogućnosti za njezino veće uključivanje u gradski i prigradski javni prijevoz. To se prije svega odnosi na Zagreb, Split, Rijeku, Osijek i Varaždina gdje postoji dosta razvijena mreža željezničkih pruga. Povećanje uloge željeznice u gradskom i prigradskom prometu navedenih gradova zahtijeva velika ulaganja u kojima bi trebali sudjelovati i sami gradovi i županije. Najveća ulaganja potrebna su u razvoju prigradske i gradske željezničke mreže u Zagrebu, gdje je nužno razdvajanje daljinskog i prigradskoga željezničkog prometa.

Izgradnja i rekonstrukcija infrastrukture

Razvoj željezničke infrastrukture i povećanje putničkog i teretnog prijevoza ključni su za gospodarski razvoj Republike Hrvatske, istaknuto je u lipnju ove godine na konferenciji "Potpora Europske unije za razvoj željezničkog prometa u Hrvatskoj; trenutne mogućnosti i

buduće perspektive”, koja je održana u Zagrebu u suradnji s Hrvatskim saborom, Udruženjem europske željezničke industrije (UNIFE) i Savezom za željeznicu.

Za planiranje izgradnje, osuvremenjivanje i održavanje željezničke infrastrukture, donošenje Nacionalnog programa željezničke infrastrukture te geografski položaj Hrvatske za vođenje željene prometne politike, potrebno je stvoriti mnoge druge preduvjete koji će osigurati prometnu politiku koja će biti u skladu s dugoročnim potrebama i općim hrvatskim interesima. Razvoju prometnog, a samim time i odnosno gospodarskog sektora u Hrvatskoj doprinosi vrijedan geografsko-prometnog i geopolitičkog položaja. Kraj-

nji je čas za stratešku odluku potrebe ubrzanog ulaganja u Hrvatske željeznice kako bi se zadržala postojeća znanja, te razvila i usvojila nova. Neophodno je uvažiti potrebe regionalnog razvoja i povezati Pulu i Istru, te uložiti u razvoj pruga za brze vlakove koji bi povezali naše regije. Također, postojeću željezničku mrežu je potrebno nadograditi i uključiti u urbani transport većih gradova. Izgradnja pruge za vlakove velikih brzina zahtijeva međudržavne pregovore, koje je potrebno pokrenuti jer postoje potencijali povezivanja unutar Dunavske i Jadransko-jonske makroregije.

Razvoj putničkog i teretnog prijevoza

Sve važnije prometne pravce u Republici Hrvatskoj treba pro-

matrati u kontekstu mreže koja tvori jedinstvenu tehničko-tehnološku cjelinu, koja zahtjeva tehničko-tehnološku uniformnost na cijeloj duljini određenog koridora koji implicira tehnološku efikasnost jer sadrži usklađenost tehnološkog procesa rada u realizaciji više razine usluga u putničkom i teretnom prijevozu. Putnički i teretni željeznički promet nije nestao, nego se samo realizirao kroz tehnološke procese drugih prometnih podsustava. Infrastrukturnu mrežu potrebno je u naprijed podijeliti na definirane tehničko-tehnološke i ekonomske module kako bi se na temelju predviđenih i realiziranih ulaganja u željezničku infrastrukturu, u što kraćem roku postigli kapaciteti mreže ciljane učinkovitosti. Tako se prometni čvorovi promatraju

Autor: Ivan Tuk

kao zasebne tehnološko-funkcionalne cjeline za potrebe ciljanog segmenta usluga, kako u putničkom tako i u teretnom intermodalnom prijevozu. Čvorovi na koje se predmetna ulaganja odnose kako je i ranije nabrojano su: Zagreb, Varaždin, Osijek, Rijeka i Split. To su u prvom redu spojevi za sustav prigradskog i regionalnog putničkog prijevoza u funkciji tranzitnih tokova teretnog prijevoza.

Ključni cilj željezničkog prometnog podsustava je vrati izgubljene putnike te će se potom moći realno razmišljati o stvarnom povećanju obujma prometa. Stoga, jedini održivi razlog pristupa za utvrđivanje prioriteta projekata u željezničku infrastrukturu u funkciji prometne potražnje može biti određivanje ciljane veličine i strukture prometnih tokova. Krajnji cilj Nacionalnog programa željezničke infrastrukture za period 2016. - 2020. godine je postići u narednom periodu potrebni kapacitet željezničke infrastrukturne mreže u odnosu na ciljane vrijednosti putničkih i teretnih prometnih tokova.

Sredstva iz europskih fondova

Efikasni željeznički sustavi produciraju visoku razinu učinkovitosti i prijevoznu sposobnost na temelju osiguranih financijskih sredstava za upravljanje i nadzor, održavanje i obnovu te njegovu modernizaciju. Republika Hrvatska se u skladu sa strateškim opredjeljenjima EU usredo-

točila na razvoj željezničke infrastrukture, za koji ima jasnu viziju razvoja tog prometnog sektora u Hrvatskoj.

Razvoj željeznice prioritet je Vlade RH, pa je s toga Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture usmjereno prema učinkovitom i tehnološki razvijenom željezničkom sustavu, koji bi željeznicu osposobio za ravnopravno i konkurentno sudjelovanje na europskom transportnom tržištu pa se u tom kontekstu provode velika ulaganja u željeznicu iz fondova EU.

Fondovi EU su najveća i najjača pomoć Hrvatskoj, no u cilju što bržeg uspostavljanja učinkovite željezničke mreže, otvorene su sve mogućnosti, pa tako i model koncesije. Koliku važnost pridaju željezničkom prometu u resornom Ministarstvu, naglasili su kroz razumijevanje ubrzavanja svih aktivnosti na pripremi i provedbi željezničkih projekata, te kroz nužnost pojačanja pometnih stručnjaka iz Hrvatskih autocesta u HŽ Infrastrukturu.

Budućnost Hrvatskih željeznica

Izrađena je baza podataka o strukturi prometa u Hrvatskoj i korištenju povezane energije zajedno s modelom za predviđanje buduće potrošnje energije. Rezultati pokazuju da će najveći udjel u potrošnji energije u budućnosti imati putnički promet. Glavni ciljevi u prometnoj politici Hrvatske s ciljem poboljšanja energetske učinkovitosti trebali bi biti smanjenje emisije CO₂ u skla-

du s europskom praksom te podizanje svijesti korisnika prijevoza na korištenje prijevoznih oblika usmjerenih na očuvanje okoliša te koordiniranje aktivnosti kroz različite sektore kako bi se postigli sinergijski efekti, kao i stimuliranje ulaganja u infrastrukturu takvih prijevoznih odabira.

„Zagreb bi do 2022. godine trebao željeznicom biti spojen s Mađarskom, a sljedeće godine se kreće u natječaj za dionicu Hrvatski Leskovac – Karlovac. Donijeti će se i politička odluka o gradnji Nizinske pruge, bez koje nema ni snažnog razvoja Luke Rijeka“ – izjavio je na konferenciji na visokoj razini u Hrvatskom saboru o važnosti potpora željezničkog prometa ministar Butković, te dodao kako su pokrenute sve aktivnosti da se preostali projekti do Rijeke financiraju sredstvima EU u slijedećem financijskom razdoblju te da Hrvatska do 2030. sagradi Nizinsku prugu.

U svom izlaganju, osvrnuo se i na ulaganja na nekadašnjem koridoru X., a u ožujku ove godine potpisan je Memorandum o suradnji sa Republikom Srbijom na unaprjeđenju željezničke pruge Zagreb – Beograd, gdje je riječ o 300 km dugoj željezničkoj pruzi na kojoj je Hrvatska već izgradila dionice od Novske do Okučana i od Vinkovaca do Tovarnika, a preostaje sagraditi dio od Dugog Sela do Novske i Okučani – Vinkovci, koji se također pripremaju za financiranje u slijedećoj financijskoj perspektivi.

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

ZAVRŠNO IZVJEŠĆE POSEBNOG ODBORA ZA PESTICIDE (PEST)

Izvješće PEST-a, čiji je suautor zastupnik Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a Bart Staes, usvojeno je u cijelosti velikom većinom (526 za, 66 protiv, 72 suzdržana). Izvješće poziva na javni pristup svim industrijskim studijama u cijelosti kako bi se omogućilo pravodobno neovisno ispitivanje i kako bi se osiguralo da ne postoji sukob interesa u procesu ocjenjivanja. Izvješćem se također poziva Europsku komisiju i države članice na jačanje zdravstvene i ekološke procjene aktivnih tvari pesticida kao i pesticidnih proizvoda. Poziva na zabranu uporabe pesticida za primjenu prije berbe i na područjima koja koriste opća javnost ili ranjive skupine. Izvješćem se također traži sustavni pregled svih dostupnih studija koje se odnose na karcinogenost glifosata te formulacija na bazi glifosata kako bi se procijenilo bi li bilo opravdano imati ad hoc pregled odobrenja glifosata.

GLIFOSAT: COPY-PASTE-APPROVE

Prije glasovanja o završnom izvješću posebnog odbora za pesticide, Bart Staes, zajedno s članovima Europskog parlamenta iz drugih skupina, predstavio je novo istraživanje koje dokazuje da njemačke vlasti (Bundesinstitut für Risikobewertung) kopiraju i lijepe tekst same industrije za svoje zaključke o obnovi dozvole opasnog proizvoda "glifosat". Ovaj zabrin-

javajući dokaz baca svjetlo na neuspjeh regulatornih tijela da se suprotstave moći industrije kada je riječ o odobrenju opasnih tvari.

RAVNOPRAVNOST SPOLOVA I POREZNA POLITIKA U EU

Suizvjestitelj Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a, Ernest Urtasun, predstavio je zajedničko izvješće pozivajući komisiju da okonča rodnu diskriminaciju u poreznim politikama kroz individualizaciju poreznih sustava i oslobađanje od PDV-a za osnovne proizvode, kao što su higijenske potrepštine za žene. Zastupnici Europskog parlamenta glasovali su za izvješće koje poziva na ukidanje rodni predrasuda prisutnih u mnogim poreznim sustavima EU-a, što posredno

pojačava postojeće rodne razlike (zapošljavanje, dohodak, neplaćeni rad, mirovine, siromaštvo, bogatstvo, itd.), destimulira ulazak i ostanak žena na tržištu rada, ali i reproduciraju tradicionalne rodne uloge i stereotipe. Posebno se poziva na individualizaciju oporezivanja dohotka i ukidanje poreza na proizvode za osobnu higijenu i tampone u EU.

POVLAČENJE BRITANACA IZ UNIJE

S obzirom na ishod odluke o

Brexitu te njegovoj neizvjesnoj budućnosti, zastupnici u Velikoj Britaniji trebaju znati da postoji izlaz iz trenutne situacije ukoliko se žele ponovno pridružiti europskoj obitelji. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a je više puta dao do znanja da bi EU trebao dočekati mogući povratak UK otvorenih ruku. Rasprava je održana u Europskom parlamentu samo nekoliko sati nakon odbijanja Brexit sporazuma od strane britanskih zastupnika u Westminsteru. Za Klub zastupnika Zelenih/ESS-a, ovaj poraz Therese May ne može se promatrati kao kriza, već kao prilika da se prekine ovaj zastoј glede ovog pitanja u britanskom parlamentu te da se pitanje Brexita vrati građanima UK-a na odlučivanje. UK ne smije ni pod kakvim okolnostima dopustiti da u ožujku naprasno napusti EU, a zastupnici nacionalnog parlamenta moraju raditi na izgradnji pozitivne većine oko ishoda.

RUMUNJSKO PREDSDJEDANJE - RASPRAVA S PREMIJERKOM VIORICOM DĂNCILĂOM

Ovaj mjesec započinje šestomjesečno rumunjsko predsjedanje Vijećem EU-a. U svom mandate će se pozabaviti s važnim temama kao što su porezna transparentnost, "zviždanje" (whistleblowing), klimatska akcija i rješavanje korupcije "kod kuće". Priroda predsjedništva Vijećem EU-a znači da se dodatni naglasak stavlja na državu članicu koja predsjedava. U ovom slučaju, u državi u kojoj je oko 40 milijardi eura godišnje izgubljeno zbog korupcije, rumunjska vlada treba iskoristiti priliku i dokazati

svoju predanost borbi protiv korupcije, borbu za vladavinu prava i europske vrijednosti. Rumunjska je u ovom period pod povećalom ostatka Europe.

RASPRAVA O BUDUĆNOSTI EUROPE SA ŠPANJOLSKIM PREMIJEROM PEDROM SANCHEZOM

Povodom rasprave o budućnosti Europe sa španjolskim premijerom pedrom Sanchezom, predsjednici Kluba zastupnika Zelenih/ESS-, Ska Kellerand Philippe Lamberts, pozvali su španjolsku vladu da bude glasnjia u Europi te na rješavanje sukoba oko pitanja Katalonije. "Španjolska vlada pokazuje u mnogim primjerima da je zelenija i socijalnija Europa moguća. Pozdravljamo veoma konkretne mjere španjolske vlade za pomoć potrebitim obiteljima te za pomicanje ener-

getske tranzicije", komentirala je Ska Keller, supredsjednica Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a.

DEKOMISIJA NUKLEARNIH ELEKTRANA

Zastupnici Europskog parlamenta su velikom većinom usvojili 17. Siječnja izvješće zastupnice Rebecce Harms o programu pomoći dekomisije nuklearne elektrane Ignalina u Litvi. Tijekom pristupanja Litve Europskoj uniji, dogovoreno je da će se nuklearna elektrana Ignalina, koja je tijekom sovjetske okupacije nametnuta Litvi, zajedno s dva reaktora černobilskog tipa, zatvoriti zbog sigurnosnih razloga. Zauzvrat je EU pristala platitiznatan iznos računa. S druge strane, EU je pristala platiti znatan iznos računa. Sa svakim VFO-om EU definira iznos za sljedećih 7 godina, kao i druge ključne točke pro-

VIJESTI IZ EUROPSKOG PARLAMENTA

grama Ignalina. Ovaj put prijedlog Komisije za sljedeći VFO nije bio vrlo povoljan za Litvu. Međutim, zastupnici su na prošloj plenarnoj sjednici podržali litvanske argumente te glasovali da EU uplati 780 milijuna eura u proračun 2021. do 2027., umjesto početnih 552 milijuna eura koje je predložila Komisija. "Europska unija mora biti pouzdan partner Litvi u dekomisiji nuklearne elektrane Ignalina te ukidanju nuklearne energije. Europski parlament šalje signal građanima Litve da se mogu pouzdati u tu instituciju glede dekomisije nuklearne elektrane Ignalina", istakla je Rebecca Harms, izvjestiteljica Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a za temu.

Parlament je također glasovao u korist budućeg financiranja programa istraživanja Euratom i za dodatnih dodatne milijarde eura za izgradnju ITER-a, eksperimentalnog fuzijskog reaktora. Klub zastupnika Zelenih/ESS-a se protivio većem trošenju novca poreznih obveznika na nuklearnu energiju i jednoglasno je glasao protiv tih izvješća. Njihovi amandmani o ravnopravnosti spolova i etici bili su, protivno volji grupacija EPP-a i ECR-a, uključeni u konačni tekst Euratoma.

PROGRAM FISCALIS ZA SURADNJU NA PODRUČJU OPOREZIVANJA

Europski parlament je velikom većinom usvojio izvješće

zastupnika Zelenih/ESS-a Svena Giegolda o programu Fiscalis za suradnju na području oporezivanja. Fiskalne prijevare često se događaju iskorištavanjem rupa u bilateralnim poreznim sporazumima i iskorištavanjem fiskalne konkurencije u međunarodnoj dimenziji, zbog čega se borba protiv izbjegavanja plaćanja poreza, utaje poreza i financijskog kriminala ne može učinkovito rješavati samo na razini pojedine zemlje. Izvjestitelj Europskog parlamenta po ovom pitanju, a ujedno i zastupnik Zelenih/ESS-a Sven Giegold tvrdi da će program Fiscalis usredotočiti intervenciju EU-a na uspostavu učinkovitih mehanizama i neophodnih IT alata za administrativnu suradnju, s ciljem pružanja učinkovitijih alata nacionalnim poreznim vlastima u borbi protiv poreznih prijevara, utaje poreza i izbjegavanja plaćanja poreza, dok posredno olakšava poreznu obvezu poreznom obvezniku. Amandman Zelenih/ESS-a koji uključuje zajedničke revizije, a izgubio se na razini Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (ECON), također je uzet u obzir. Spis je vraćen Odboru ECON na međuinstitucionalne pregovore.

PRAVA I VRIJEDNOSTI

Europski parlament usvojio je izvješće zastupnice Zelenih/ESS-

a Bodile Valero o uspostavi programa Prava i vrijednosti. Demokracija i vladavina prava u Europi su pod prijetnjom. Zbog toga je jedan od glavnih prioriteta Zelenih/ESS-a usvajanje snažnog programa Prava i vrijednosti, koji bi pružio prijeko potrebnu podršku civilnom društvu koje brani i promiče demokraciju, jednakost i vladavinu prava u EU-u. Zastupnica Zelenih/ESS-a Bodil Valero, koja je izjaviteljica Europskog parlamenta o programu Prava i vrijednosti tvrdi da bi ovaj instrument trebao biti adekvatno financiran i lako dostupan za potporu građanima i civilnom društvu uključenom u promicanje najugroženijih europskih vrijednosti. "Sve zemlje članice EU-a imaju dužnost poštovati vladavinu prava, što je temeljno načelo na kojem se EU-u temelji. Uniji moramo dati i mrkvu i štap, kada je u pitanju obrana vladavine prava. Zato je od vitalne važnosti postaviti više zahtjeve po pitanju trošenja novca EU-a", komentirala je zastupnica Zelenih/ESS-a Bodil Valero, izjaviteljica Europskog parlamenta o programu Prava i vrijednosti. Zastupnici su također raspravljali o zaštiti proračuna EU-a u slučajevima u kojima postoje nedostaci u vladavini prava u državama članicama.

TEMELJNA PRAVA

Europski parlament usvojio je izvješće zastupnika Josepa-Marie Terricabrasa o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji 2017. godini. Unatoč činjenici da Europska unija i države članice moraju poštovati osnovna prava, nastavljamo svjedočiti povredama i kršenju osnovnih

prava pri provedbi legislative EU-a. Izvješće se usredotočuje na teme koje su odabrane zbog njihovog društvenog i političkog utjecaja i zbog toga postoji percepcija da se ta pitanja trebaju hitno riješiti. To uključuje vladavinu prava, prava žena, migraciju, slobodu medija, slobodu izražavanja i okupljanja, rasizam, ksenofobiju, diskriminaciju, govor mržnje i druge oblike netolerancije te ulogu Agencije EU-a za temeljna prava (FRA).

EU - ZAPADNA SAHARA

Zastupnici u Europskom parlamentu glasovali su o izmjeni trgovinskog sporazuma EU-Maroko. Sporazumom se namjeravaju proširiti trgovinske prednosti za izvoz u EU-u s dijela teritorija Zapadne Sahare koju je Maroko nezakonito anektirao 1975. godine. Unija formalno ne

priznaje marokanske tvrdnje o suverenitetu nad teritorijem. Ovaj ugovor koji je u suprotnosti s europskim i međunarodnim pravom, dogovoren je bez pristanka domorodačkog stanovništva Sahara, i dolazi nakon ozbiljnog skandala sukoba interesa koji, između ostalog, uključuje bivšu izjaviteljicu Patriciu Lalonde iz ALDE grupe i Gillesa Pargneauxa iz S&D grupe. Zeleni/ESS su glasovali protiv sporazuma. "Zapanjujuće je da je ovo glasovanje održano unatoč činjenici da ozbiljna pitanja oko sukoba interesa stoje nad cijelim procesom. Cijeli bi sporazum trebao biti potpuno odbačen, a sporazum podnesen Europskom sudu pravde na pregled prije bilo kakvog glasanja." komentirala je Heidi Hautala, potpredsjednica Kluba zastupnika Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu.

**Cage farming
is a cruel old story.
Help us change it.**

Sign now

**Cage farming
is a nightmare
that we can end.**

